

Virpi Kivari

YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN EDISTÄMINEN ASUNTO-OSAKEYHTIÖSSÄ

Case Oulun Kuovitie 10

YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN EDISTÄMINEN ASUNTO-OSAKEYHTIÖSSÄ

Case Oulun Kuovitie 10

Virpi Kivari
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, amk-agrologi

Tekijä: Virpi Kivari

Opinnäytetyön nimi: Ympäristötietoisuuden edistäminen asunto-osakeyhtiössä, case Oulun Kuovitie 10

Työn ohjaaja: Outi Virkkula

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2018

Sivumäärä: 36 + 3

Tämän opinnäytetyön tavoite oli lisätä ympäristötietoisuutta rivitaloasunto-osakeyhtiön asukkaille. Työllä haluttiin nitoa yhteen asumisen, luonnon ja yhteisöllisyyden tuomaa hyvinvointia kustannussäästöjä silmällä pitäen. Tietoisuus omasta elinympäristöstään, luonnonvaroista välittäminen ja asioiden kehittäminen lähtevät arjen pienistä teoista. Nämä asiat ovat osa suurempaa kokonaisuutta, johon me kaikki voimme osaltamme osallistua. Tässä työssä ympäristötietoisuuden tarkastelu sisältää ympäristöön ja asumiseen liittyviä lakeja sekä erilaisia kulutusvalintoja, joilla voimme vaikuttaa ympäristömme tilaan.

Ilmastomuutos ja sään ääriolosuhteet ovat median uutisoinnin aiheena lähes joka päivä. Rakennusmääräykset sekä ympäristöasiat ovat laajalti muuttuneet viime vuosikymmenien aikana. Myös ihmisten elintaso ja -tavat, kanssakäyminen ja käyttäytyminen ovat muuttuneet digitalisaation edetessä yhteiskunnassamme. Opinnäytetyössä kartoitettiin kestävän kehityksen mukaisen teoreettisen viitekehyksen lisäksi asukkaille kohdistetun kyselyn avulla asukkaiden ympäristötietoisuutta sekä osallistumista taloyhtiön yhteisiin asioihin.

Opinnäytetyölläni ei ole virallista toimeksiantajaa. Työn aihe oli omakohtainen ja mietityttänyt minua jo vuosia asuessani pien- ja rivitaloalueilla, niin Vantaalla kuin nyt viime vuodet Oulussa. Näillä alueilla asuessani olin havainnut kiinteistöissä ohjeistuksien ja ympäristötietämyksen puutteita tai jopa yksinpäättää yhteisöissä, jolla vaikutetaan tietämättä ympärillä oleviin asukkaisiin, luontoon, kasveihin ja eliöihin.

Toimintavuoden ajan tein havaintoja taloyhtiön toiminnasta sekä osallistuin itse myös yhteiseen toimintaan. Näin saatiin arvokasta perustietoa taloyhtiön toiminnasta ja pystyin luomaan kohdistetun kysymyslomakkeen taloyhtiön asukkaille. Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja tutkimusmenetelmäksi valittiin laadullinen tutkimus. Työ sisältää myös määrällisen tutkimuksen piirteitä. Asukashaastatteluiden sekä toteutetun asukaskyselyn perusteella voitiin todeta, että ympäristötietoisuutta oli jo olemassa, mutta lisätietoa ympäristöystävällisempään elämäntyyliin kaivattiin kuitenkin lisää. Tässä opinnäytetyössä esille tulleita asioita ja lähteitä voidaan tulevaisuudessa hyödyntää taloyhtiötoiminnan kehittämisessä kohti kestävämpää elämäntapaa.

Asiasanat:

asuinyhteisö, kestävä kehitys, osallistuminen, osallisuus, ympäristötieto

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Agricultural and Rural Industries, agronomist

Author: Virpi Kivari

Title of thesis: Promotion of Environmental Information in a Townhouse community, case Oulun Kuovitie 10

Supervisor: Outi Virkkula

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages: 36 + 3

The aim of this thesis was to increase the environmental awareness of inhabitants in a terraced house. This work was intended to bring together the well-being from living, nature and communality also considering cost savings. Awareness of one's own habitat, taking care of natural resources and the development of common issues starts from little things of everyday life. These things are part of a larger picture that we can all contribute to. The thesis includes laws relating to the environment and housing, and various consumer choices with which we all can influence environment when we buy products.

Climate change and weather conditions are the subject of media almost every day. Building regulations and environmental issues have changed considerably over the last few decades in Finland. People's standard of living, interaction and behaviour have also changed as digitalisation progresses in our society. As an addition to the theoretical reference for sustainable development, the survey also focused on the environmental awareness of the residents and their participation in the common affairs of the housing cooperative.

The subject of this work was personal, and it has been my interest for many years when I lived in small-house areas in the city of Vantaa and Oulu. I had noticed shortcomings of the guidelines and the environmental knowhow, thus affecting the inhabitants, nature, plants and organisms around them unconsciously.

During the year of operation I observed housing cooperative's activities and participated in activities in order to obtain valuable basic information for the questionnaire. The thesis was operational and qualitative research was selected for the research method. The work, however, contains also quantitative research features. Based on the residents' interviews it was noted that environmental awareness did exist, but further information on a more environmentally friendly lifestyle was needed. The issues and sources in this thesis can be used in the future for the development of a housing cooperative towards a more sustainable lifestyle.

Keywords:

residential community, sustainable development, participation, inclusion, environmental awareness

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KESTÄVÄ KEHITYS, YMPÄRISTÖTIETO JA OSALLISUUS	8
	2.1 Kestävän kehityksen määritelmä	8
	2.2 Oulun kaupunkistrategian ja ympäristöohjelman päälinjaukset.....	9
	2.3 Ympäristötietoisuus ja sen edistäminen	9
	2.3.1 Ympäristölait.....	10
	2.3.2 Kulutusvalinnat	12
	2.4 Osallisuus ja osallistuminen	16
3	TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	17
4	AINEISTO JA MENETELMÄT	21
5	TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22
	5.1. Vastaajien taustat	22
	5.2. Ympäristömerkit ja niiden tunnistaminen	23
	5.3. Ympäristötietoisuus.....	24
	5.4 Energia-asiat.....	25
	5.5. Jätehuolto	27
	5.6. Veden käyttö ja säästäminen	28
	5.7. Osallisuus taloyhtiössä	28
6	POHDINTA	30
	LÄHTEET	32
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Ympäristömme tila on heikentynyt heikentymistään teollistumisen myötä viime vuosikymmeninä. Ilmastomuutos ja ympäristönsuojelu ovat olleet puheen ja uutisoinnin aiheina maailmalla miltei joka päivä viime vuosien aikana. ”Ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisen kaltaiset ongelmat vaativat uudenlaista kansainvälistä yhteistyötä” (Kyllönen 2008, 23). Energiankulutus jatkaa kasvuaan ja Suomessakin etsitään kuumeisesti uusia energiatuotannon ratkaisuja. Hallituksen ohjaamien erilaisten kiertotaloushankkeiden kautta on kierrättämisen mahdollisuuksia avautunut lisää Suomeen. Ajan henki on nyt jälleen enenevissä määrin, vuosikymmenten tauon jälkeen, suuntautumassa sellaisten materiaalivirtojen hyödyntämiseen, jotka vielä parisen vuotta sitten luokiteltiin jätteeksi.

Myös rakennusmääräykset sekä ympäristöasiat ovat laajalti muuttuneet viime vuosikymmenien aikana. Myös ihmisten elintaso ja -tavat, kanssakäyminen ja käyttäytyminen ovat muuttuneet digitalisaation edetessä yhteiskunnassamme. Henkilökohtaisella tasolla olen saanut seurata tätä yhteiskunnallista muutosta, niin työn ohessa kuin yksityiselämän asuinyhteisöissä. Olen päässyt toimimaan monenlaisissa työyhteisöissä, esimerkiksi koulutettuna mökkitalokarina leirintäalueella. Siellä pääsin työkseni kiinnittämään huomioita erilaisiin kiinteistöhuollon seikkoihin mm. jätehuolto ja sen toimivuus, lainsäädäntö sekä haja-asutusalueen vesitalousasiat. Hoitoalalla, sairaaloissa työskennellessä, tulin hoitajan näkökulmasta miettiä jätelajittelun silloista niukkuutta ja myöhemmin sen onnistumista näinä päivinä. Taloyhtiöissä asuessani kävin usein pohtimaan, niin Oulussa kuin Etelä-Suomessa asuessani, kuinka nopeasti 80 -luvun talkoohenkisyys on hiipunut pois kaiken materiaalsen runsauden ja hektisyyden keskellä.

Kipinä tähän opinnäytetyöhön ja sen sisältöön sai alkunsa kohdetaloyhtiön yhtiökokouksessa 29.3.2017, johon pääsin mukaan. Kokouksessa nousi esille ajankohtaisia aiheita, tarpeita, kuten ympäristöasiat kiinteistöllä ja ikääntyvästä kiinteistöstä huolehtiminen kustannustehokkaasti sekä yhteistoiminnan väheneminen taloyhtiön asukkaiden välillä. Sain vaikutelman, että yhteiset asukashyvinvoinnin ja huolehtimisen toimintamallit olivat vanhentuneet tai niitä ei enää muisteta tai ne eivät ole kaikkien asukkaiden tiedossa tai saatavilla. Myös asukkaita oli vaihtunut vuosien saatossa. Tällä opinnäytetyöllä ei ole toimeksiantajaa vaan tämä perustuu omiin kokemuksiini, havainnointiin, asukaskeskusteluihin sekä -kyselyn vastauksiin teoriapohjaan nojautuen. Työn tavoitteena on kiinnittää huomiota luontoarvojen kunnioittamiseen asuinyhteisössä, tuoda esille

kestävän kehityksen mukaisia periaatteita ja soveltaa näitä taloyhtiön tarpeisiin. Aineistoa hankittiin havainnoimalla vuoden ajan taloyhtiön toimintaa sekä keskustelemalla taloyhtiön väen kanssa. Yksilöidymmän tiedon hankkimiseksi toteutettiin asukaskysely. Näiden perusteella suunniteltiin tämän opinnäytetyön sisältö. Teoriapohjaa varten tutkittiin saatavilla olevaa kirjallisuutta ja internetin kaikille avoimia tietokantoja kohdistetusti. Työn tuloksista pidettiin lyhyt puheenvuoro osakaskokouksessa 25.4.2018 diaesityksen avulla. Myös valmiin opinnäytetyön linkki toimitetaan asukkaille jälkikäteen. Näin toimimalla halutaan mahdollistaa tiedonsaanti kohdekiinteistön asukkaille. Opinnäytetyöni on hyödyllinen työväline vastaaville taloyhtiöille niiden kehittäessä edelleen asumisen ekologisuutta kiinteistöillään.

2 KESTÄVÄ KEHITYS, YMPÄRISTÖTIETO JA OSALLISUUS

2.1 Kestävän kehityksen määritelmä

Kestävän kehityksen ulottuvuudet voidaan jakaa ekologiseen, taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuurilliseen kokonaisuuteen (kuvio 1). Kestävän kehityksen ulottuvuuksiin luetaan myös poliittinen ja institutionaalinen toiminta sekä eettiset ja arvokysymykset. (Virtanen 2009, viitattu 24.4.2018.)

Kuva: Anne Virtanen

KUVIO 1. Kestävän kehityksen ulottuvuudet ja yleinen tavoite (Virtanen 2009).

”Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet” (Ympäristöministeriö 2018a). Alueellisella tasolla Euroopan Unionin komissio valmistelee ja panee täytäntöön EU-neuvoston asettamia säädöksiä, päätöksiä ja valvoo niiden noudattamista EU:n jäsenvaltioissa (EU:n toimielimet ja muut elimet 2018, viitattu 1.5.2018).

Kestävään kehitykseen on sitouduttu kansainvälisesti. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) maailmanlaajuinen hallitusten välinen yhteistyöjärjestö on laatinut kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda2030, johon YK:n jäsenmaat sitoutuivat New Yorkissa pidetyssä kokouksessa 25.9.2015. Toimintaohjelman aikajänne on 2016–2030 ja se on jäsenvaltioita poliittisesti sitova

asiakirja. (Eurooppa-neuvosto 2018, viitattu 1.5.2018; Valtioneuvoston kanslia 2018, viitattu 1.5.2018.) Suomi on EU:n ja YK:n jäsenmaana sitoutunut Agenda2030 kestävän kehityksen 17 tavoitteeseen.

Kestävän kehityksen edistäminen on monen asian summa. Ympäristön hyväksi toimiminen edistää myös taloudellista kestävyyttä ja tuo kustannustehokkuutta. Esimerkiksi hyvälaatuinen rakentaminen ja rakennusten hyvä ylläpito ovat osa kestävästä kehityksestä, samoin kuin jätehuollosta ja kierrätyksestä huolehtiminen (Kurenniemi & Kauppinen 2002, 214). Omaan asumiseen, liikkumiseen sekä kulutukseen liittyvä tieto ja tietoisuus valintojen ympäristövaikutuksista helpottaa valintojen tekemistä (Sitra 2018a, viitattu 1.5.2018). Pääekonomisti Jukka Kero Kiinteistöliitosta arvioi, että rivitaloyhtiö, jossa on omatoiminen huolto ja ulkoalueiden hoito, säästää noin 40 euroa kuu- kaudessa kutakin 100 neliön huoneistoa kohden (Luoma 2014, viitattu 1.5.2018).

2.2 Oulun kaupunkistrategian ja ympäristöohjelman päälinjaukset

Oulun kaupungissa on laadittu Kaupunkistrategia Oulu 2020, jolla pyritään edistämään muun muassa paikallista kestävästä kehityksestä (Oulun kaupunki 2018a viitattu 2.5.2018). Kaupunkistrategisia linjauksia ja niiden osa-alueita, kuten kuntalaisten hyvinvointia, ympäristön kestävyyttä ja yhdyskuntarakenteen eheyttä toteuttamaan on laadittu ympäristöohjelma, joka on hyväksytty kaupunginhallituksessa (Oulun kaupunki 2018b, viitattu 2.5.2018). Oulun kaupungin asukkaat ovat velvollisia noudattamaan hyvinvoinnin ja ympäristön hyväksi laadittua ohjelmaa. Ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista raportoidaan vuosittain Oulun kaupungin ympäristötilinpäätöksessä.

2.3 Ympäristötietoisuus ja sen edistäminen

Ympäristötietoisuus ja sen edistäminen ovat käsitteinä melko laajoja (Tapio & Tuulinen 2016). Tässä opinnäytetyössä ympäristötietoisuuden tarkastelu sisältää ympäristöön ja asumiseen liittyviä lakeja sekä erilaiset kulutusvalinnat, joille voimme vaikuttaa ympäristömme tilaan. Taloyhtiötä ja sen asukkaita koskevat ympäristölainsäädännön kokonaisuudet ovat laki ympäristönsuojelemisesta, jätelainsäädäntö, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä näihin liittyvät kuntakohtaiset ohjeet ja määräykset.

2.3.1 Ympäristölait

Ympäristönsuojelulain tarkoituksena on ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja. Lain tarkoituksena on turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö ja tukea kestävästä kehitystä sekä torjua ilmastonmuutosta. Lain tarkoituksena on myös parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014.) Ympäristönsuojelulakiin on vuoden 2017 aikana tullut useita säädösmuutoksia. Esimerkiksi ympäristölainsäädännön 1063/217 §:n 2. momentti sisältää yleisiä ympäristövelvollisuuksia moottorikäyttöisten ajoneuvojen, työkoneiden sekä laitteiden käyttöön liittyen.

Hulevedet kuuluvat ympäristönsuojelulain piiriin. Hulevedet ovat sade- ja sulamisvesiä, jotka tulevat esimerkiksi talojen katoilta, kaduilta, teiltä ja piha-alueilta. Hulevesien hallinnan tarkoituksena on estää vesien aiheuttamat haitat kiinteistöille ja ympäristölle. Hulevesijärjestelmiä ovat putkiviemärit, avo-ojat ja erilaiset imeytys- ja viivytysrakenteet. (Oulun kaupunki 2018c, viitattu 2.5.2018.) Sulamisvesien valuma-alue on rivitalokiinteistössä tyypillisesti pihan hulevesiviemärit ja mahdollisesti lähimetsä. Hulevesien mukana kulkeutuu jonkin verran ravinteita, kuten typpeä ja fosforia. Typpi ja fosfori vesistöissä aiheuttavat rehevöitymistä.

Jätelainsäädäntö on asetettu tukemaan kestävästä kehitystä ja edistämään luonnonvarojen järkevää käyttöä. Lain tarkoituksena on vähentää jätteen määrää sekä torjua jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvia haittoja. Jätelain kahdeksannessa luvussa on roskaamiskielto. Roskaamiskielto tarkoittaa sitä, että ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta tai laitetta, ajoneuvoa tai muuta esinettä tai ainetta siten, että niistä voi aiheutua epäsiisteys, maiseman rumentumista, viihteyssyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Roskaajalla on lakiin perustuva siivoamisvelvollisuus. (Jätelaki 2011/646.) Lisäksi on olemassa kuntakohtaiset ohjeet ja määräykset jätehuollon järjestämisestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain pykälään 63 on kirjattu osallistumis- ja arviointisuunnitelma, vuorovaikutusmenettely, jonka tarkoitus on turvata ihmisille osallistumismahdollisuus elinympäristönsä kehittämiseen. Lain yleinen tavoite on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävästä kehitystä. Lain 17 luvussa on rakentamisen yleiset edellytykset

ja sen kohdassa 116 § – 117 § säädetään muun muassa esteettömyydestä, käyttö- ja paloturvallisuudesta, terveellisyydestä kuin myös meluntorjunnasta ja ääniolosuhteista. Asuinyhteisöissä nämä säädökset tulevat huomioitaviksi seikoiksi koskien esimerkiksi paloturvallisuutta jätekatoksissa tai varastorakennuksissa sekä suunniteltaessa uusia rakennuksia tai rakennelmia piha-alueille. Maankäyttö- ja rakennuslaki velvoittaa hankkimaan puiden kaatoon tai uusille rakennelmille maisema- tai toimenpideluvan. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999.)

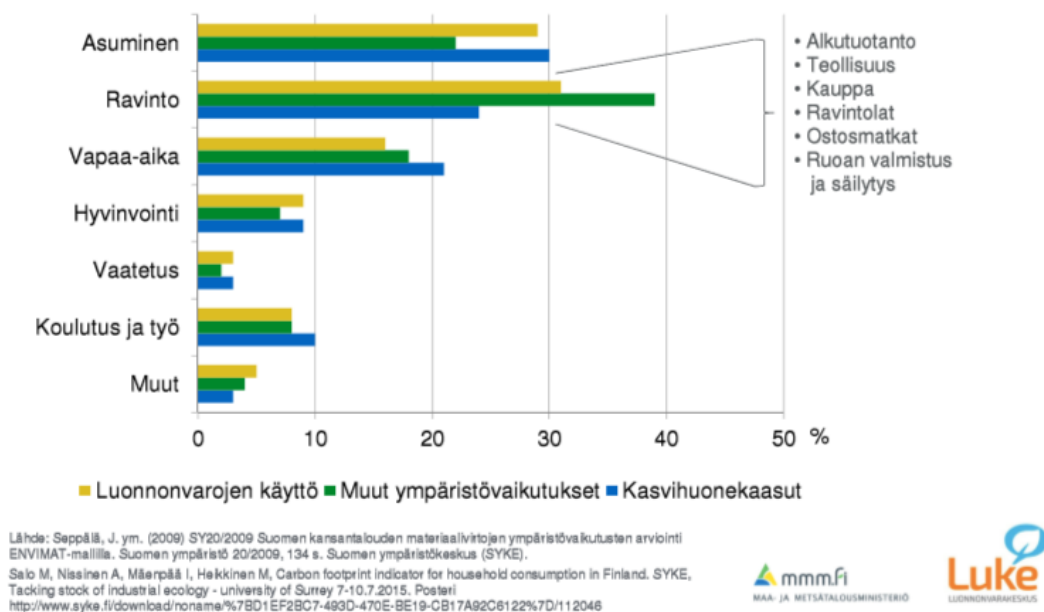
Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Muutamille Oulun alueen vesistöille, kuten Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueelle on laadittu vesienhoitosuunnitelma, jotta vesien tila saadaan pysymään hyvänä (Oulun kaupunki 2018d, viitattu 2.5.2018).

Rakennusten energiatehokkuus kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain piiriin. Rakennusten käytön-aikaisen energiankulutuksen pienentäminen on yksi tärkeimmistä keinoista, joilla pyritään alentamaan kokonaisenergian kulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Lainsäädäntöä on tässä suhteessa jatkuvasti tiukennettu. Ympäristöministeriö on asettanut uuden asetuksen rakennusten energiatodistuksesta, joka koskee uudisrakentamista ja se astui voimaan vuoden 2018 alusta. Muutos ei edellytä vanhojen todistusten uusimista. Energiatodistusasetuksen muutostarpeiden taustalla on rakennusten energiatehokkuutta koskeva EU-direktiivi. (Ojanen, Pinto Seppä, Koukari & Nykänen 2014, viitattu 1.5.2018; Ympäristöministeriö 2018b, viitattu 2.5.2018.)

Näiden lakien lisäksi asuinyhteisöä sivuavia lakeja ovat esimerkiksi luonnonsuojelu-, kemikaali-, pelastus- sekä vesilaki, joissain tapauksissa mahdollisesti myös lannoite- tai lannoitevalmistelaki. Näiden lakien tarkoitus on säilyttää sekä turvata luonnon monimuotoisuutta, turvata ihmisiä, mutta myös ottaa huomioon maisemalliset arvot. Luonnonsuojelulain (1096/1996) tavoitteena on lisäksi lisätä luonnontuntemusta ja yleistä luontoharrastusta. Kemikaalilaissa (599/2013), kuten kasvinsuojelulainelaisakin (1563/2011) on säädöksiä, jotka koskevat vaaralliseksi luokiteltujen aineiden käyttöä, hallussapitoa ja varastointia, jotta niiden käyttö on turvallista niin ihmisille, eläimille kuin luonnolle. Nämä ovat huomioon otettavia asioita taloyhtiöissä, joissa kemikaaleja tai syttyviä nesteitä varastoidaan, unohtamatta lakia eräistä naapuruussuhteista (26/1920) tai työturvallisuuslakia (738/2002).

2.3.2 Kulutusvalinnat

Kaikesta toiminnastamme jää jälki luontoon. Ympäristötietoisuus on tietotaitoa siitä, että tunnisteetaan omassa toiminnassa niitä seikkoja, joilla on ympäristöllemme haitallisia vaikutuksia. Ympäristötietoisuuteen yhdistyvät motivaatio, tieto ja taito toimia ympäristön kannalta myönteisesti. (Tapio & Tuulinen 2016). Alla oleva kuvio 2 havainnollistaa konkreettisesti, kuinka asuminen, ravinto ja vapaa-aika aiheuttavat ympäristövaikutuksia.

KUVIO 2. Kulutuksen ympäristövaikutukset elinkaariarviointi-menetelmällä, osuudet kulutuksen ympäristövaikutuksista (Luonnonvarakeskus 2018, viitattu 28.4.2018).

Jokapäiväisessä arjessamme voimme vaikuttaa hiilijalanjälkeemme. Hiilijalanjälki kuvastaa tuotteen koko elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasujen aiheuttamaa ilmastovaikutusta. Vaikutamme kaikella toiminnolla myös ympäröivään luontoon. Ruuan tuotannon ja kulutuksen ilmastovaikutuksen lisäksi luonto rehevöityy, happamoituu ja monimuotoisuus vähenee. (Luonnonvarakeskus 2018, viitattu 28.4.2018.)

Vesijalanjälkeen lasketaan kaikki juoma- ja talousveden lisäksi kulutettu vesi. Suomalaisen vesijalanjälki on 1727 m³ vettä/ hlö/vuosi, Yhdysvalloissa se on yli 2000 m³/hlö/v, kun taas kiinalaisten vesijalanjälki on maailman pienimpiä, ainoastaan 700 m³/hlö/v (Edu.fi 2016, viitattu 1.5.2018). Kupillinen kahvia kuluttaa vettä 140 litraa ja kilo juustoa 5000 litraa vettä (Merikallio 2008, viitattu

1.5.2018). Suomalaisten vesijalanjäljestä miltei puolet on peräisin ulkomailta (Mannermaa 2018, viitattu 1.5.2018). Esimerkiksi Egypti on kieltänyt vettä kuluttavien viljelykasvien viljelyn (mm. riisin), sillä maan vesivaroista 90 % tulee Niilistä ja sen yläjuoksulle rakentaa Etiopia patoa (Kataja 2018, viitattu 1.5.2018).

Energiantuotannossa käytetään joko uusiutuvia tai uusiutumattomia energianlähteitä eli luonnonvaroja (kuvio 3). Luonnonvarat -käsitteellä tarkoitetaan ihmisen hyödyntämää osaa luonnosta. Uusiutuvat luonnonvarat ovat maan ja veden antimia. Uusiutumattomia luonnonvaroja ovat mm. malmit, fossiiliset polttoaineet ja uraani, jota ydinvoimaloissa käytetään energian tuottamiseen. (Sisula 1977, 139.) Hallitusten välinen ilmastomuutospaneeli IPCC luokittelee turpeen päästöt samaan luokkaan fossiilisten polttoaineiden kanssa (Teknologian tutkimuskeskus & Ympäristöministeriö 2014, viitattu 1.5.2018; Suomen luonnonsuojeluliitto 2018, viitattu 3.5.2018).

KUVIO 3. Energialähteet (Aalto 2016).

Energiantuotannossa aiheutetaan merkittäviä hiilidioksidipäästöjä (kuvio 4). Energiaa voidaan tuottaa monin eri tavoin, myös niin sanottuina sivuvirtatuotteina.

Energiantuotanto aiheuttaa suurimman osan maailman kasvihuonekaasupäästöistä. Suurin osa sektorin päästöjen kasvusta aiheutuu energian- ja erityisesti hiilenkulutuksen kasvusta. Sähköntuotannon riippuvuuden vähentäminen fossiilisista polttoaineista on edellytys kustannustehokkaalle päästöjen vähentämiselle. Uusiutuvat energiateknologiat ovat kehittyneet huomattavasti viime vuosina, ja niiden hinta on laskenut. Monet niistä tarvitsevat kuitenkin edelleen suoraa tai epäsuoraa tukea markkinaosuuksien kasvattamiseksi. Siksi tarvitaan lisää ohjauskeinoja niiden käyttöönoton edistämiseksi ja tehostamiseksi.

KUVIO 4. Ennustettu hiilidioksidipäästöjen kasvu maailmassa vuoteen 2050 ilman päästövähennystoimia (Teknologian tutkimuskeskus & Ympäristöministeriö 2014, viitattu 1.5.2018).

Energiatodistus kuvaa rakennuksen toteutunutta energiankulutusta eli kertoo rakennuksen energiatehokkuudesta. Määrittelyn kohteena ovat muun muassa talon lämmitysmuoto, ilmastointi ja eristys. Energiatodistuksen luovuttamisen yhteydessä kerrotaan yleensä tarpeellisista parannusehdotuksista, kuten lämmitysjärjestelmän vaihtaminen nykyistä energiatehokkaampaan. Energiatodistus on voimassa 10 vuotta. Toteutuneeseen energiankulutukseen vaikuttavat monet seikat kuten asukkaiden lukumäärä, kulutustottumukset ja kodin sisälämpötila. (Aurea LKV 2018, viitattu 1.5.2018.)

Jätteiden lajittelu ja kierrätys tuovat kustannussäästöjä taloyhtiöille. Jätteiden määrää, kuten pakkausjätettä voi vähentää esimerkiksi ostotilanteessa suunnittelemalla ostosreissut etukäteen. Oulun kaupungin jätehuoltomääräykset edellyttävät asuinkiinteistöiltä jätteiden keräystä (kuvio 5).

Asuinkiinteistöillä on järjestettävä jätteiden keräys seuraavasti:

Kerättävä jäte	Omakotitalot sekä kiinteistöt joilla on alle 4 huoneistoa	Kiinteistöt joilla on neljä tai yli neljä huoneistoa
Polttokelpoinen jäte	X	X
Biojäte		X
Kartonki		X
Keräyslasi		X
Keräysmetalli		X
Paperi	Keräys jätehuoltomääräysten 16 §:n mukaisesti	

KUVIO 5. Jätehuoltomääräykset (Oulun kaupunki 2018e, viitattu 2.5.2018).

Euroopan Unioni julkaisi alkuvuodesta 2018 tiedotteen muovistrategiastaan, jossa tavoitteena on vähentää muovijätteen ja -roskan aiheuttamia ongelmia. Tämä tarkoittaa, että jäsenmaiden tulee tehostaa muovin talteenottoa, kierrätystä sekä tuotesuunnittelua, joka edistää muovituotteen uudelleenkäyttöä, korjattavuutta ja kierrätystä. Ympäristöministeri Tiilikainen mainitsee tiedotteessa, että muoveja korvaamalla ja niiden kierrätystä tehostamalla vähennetään riippuvuutta muovin tuotantoon kuluvista fossiilisista polttoaineista. (Ympäristöministeriö 2018c, viitattu 30.4.2018.)

Muovi on öljypohjainen tuote ja sitä on kesto- ja kertamuovia (liite 2).

Mikromuovi on mikroskooppisen pieniksi palasiksi hajonnutta muovia. Sitä on valmiiksi ostamisamme tuotteissa, kuten kosmetiikassa ihonkuorinnan tuotteissa. Mikromuovia liukenee myös vaatteistamme pyykinpesun yhteydessä. Jätemuoveista liukenee vesistöön ympäristömyrkyjä, joiden pitoisuuksia ei vielä tunneta. Jätemuovien päätyessä vesistöön ne vaikuttavat kalakantoihin. Nämä myrkyt kulkeutuvat eliösukupolvesta toiseen. (Suomen YK-liitto 2014, viitattu 29.4.2018.)

Muuttamalla kulutustottumuksiamme ympäristön tilan kannalta parempaan suuntaan, voimme energian, ruuan ja liikkumisvälineen valinnoilla helposti hillitä ilmaston lämpenemistä (WWF 2018, viitattu 1.5.2018). Kansalaisten rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä on merkittävä (Sitra 2018b, viitattu 1.5.2018).

2.4 Osallisuus ja osallistuminen

Osallisuus on yleiskäsite toiminnassa tai sosiaalisessa piirissä mukana olemiselle ja vastakohta ulkopuolelle jäämiselle tai jättämiselle. Osallistamista ja osallisuutta voidaan kuvata nelikentässä aktiivinen-passiivinen ja toimija itse-muu taho –ulottuvuuksilla (kuvio 6). (Siisiäinen 2015, viitattu 27.4.2018.)

Edellyttääkö mukana oleminen toimijalta aktiivisuutta	
Aktiivinen	
Passiivinen	
Motivoiva / kiinnostuksen herättävä taho	Toimija itse
	Muu taho
	Osallistuminen <ul style="list-style-type: none">• intressi/kiinnostus• pohdinta, kyseenalaistaminen• aktivistiliikkeet ja yhdistykset• kieltäytyminen osallistumasta• yksilö- tai kollektiivitoimijan itsetuottaminen osallistumalla
	Osallistaminen <ul style="list-style-type: none">• osallistaminen "kohteen" myötävaikutuksella• empowerment/voimaannuttaminen• kansalaisuuden teknologiat• osallistamisohjelmat• kohderyhmän toimijuutta tuottavat ja voimistavat yhdistykset
	Mukautuva / suostuva osallisuus <ul style="list-style-type: none">• suostumus ja piittaamattomuus• konformismi ja symbolisen vallan alaisuus• muoti• piilovaikuttaminen• "ajopuuosallisuus"
	Pakottaminen / holhoaminen <ul style="list-style-type: none">• totaaliset instituutiot ja organisaatiot• pakkojäsenyydet syntyman ym. kautta• manipulointi• symbolinen väkivalta• pakotetut rutiinit, aikataulut

KUVIO 6. Näkemys osallistumisesta ja osallistamista (Siisiäinen 2015).

Osallistavien menetelmien avulla pyritään helpottamaan ihmisten osallistumista yhteisen tilan-
nearvion tai suunnitelman tekemiseen tai muuhun keskusteluun, jossa tavoitteena on alentaa osallistumisen kynnystä ja tehdä asioista ymmärrettäviä (Taipale & Sirola-Korhonen 2017, viitattu 26.4.2018).

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

Opinnäytetyön kohde sijaitsee Oulun pohjoispuolella Kuivasjärven kaupunginosassa. Kuivasjärven alueella asuu asukkaita noin 5000 ja kaupunginosa on kaavoitettu pien- ja rivitaloasuinalueeksi. Kohde on vuonna 1983 valmistunut asunto-osakeyhtiö Oulun Kuovitie 10, joka sijaitsee kaupungin vuokratontilla. Tontilla on kaksi asuinrakennusta, joissa huoneistoja on yhteensä 12.

Vuoden takaisessa yhtiökokouksessa nousi esille mm. ympäristöasiat, kustannussäästöt ja kiinteistöstä huolehtiminen sekä talkoohengen väheneminen. Taloyhtiössä on käytössä huoneistokohtaiset talonmiesvuorot perinteisten kevät- ja syystalkoiden lisäksi. Talonmiesvuoroihin kuuluu mm. yleisestä siisteydestä huolehtiminen ja liputus. Viimeisten kahden vuoden aikana talonmiesvuorot eivät ole toteutuneet sovitusti asukkaiden kertoman mukaan, myös havainnointivuoden aikana tätä puutetta huomattiin. Yhteiset asukashyvinvoinnin ja huolehtimisen toimintamallit ovat vanhentuneet, niitä ei enää muisteta tai ne eivät ole kaikkien asukkaiden tiedossa tai saatavilla.

Kohdekiinteistön jätejakeet on lajiteltu Oulun kaupungin jätemääräysohjeistuksen mukaisesti. Jätteiden määrä on asukasmäärään nähden suuri. Polttokelpoinen, bio-, kartonki-, metalli- ja lasijakeet ja paperi kerätään erikseen ja kierrätetään. Jäteasiat sijaitsevat lain mukaisesti lukitun verkko-oven takana. Kohdekiinteistön asukkailla on käytettävissään bensiinikäyttöisiä työvälineitä, joita säilytetään jätekatoksen viereisessä varastossa. Lisäksi on myös jonkin verran muitakin kemikaaleja, kuten maaleja säilytyksessä varastoissa.

Sadannan lisääntymiseen reagoitiin kohteessa sadevesien uudelleen ohjauksella viime syksynä. Sadevesijärjestelmiä tarkistettiin ja uusittiin syksyllä 2017 ja piha-alueen remontti kallistuksineen saatetaan loppuun vuoden 2018 aikana.

Kiinteistön energiatodistukset ovat vuodelta 2015 ja niiden mukaan kiinteistöllä on parannettavaa energiatehokkuudessa. Kiinteistöä koskevan toimintakertomuksen 2017 mukaan lämmitysenergian kustannukset ovat keskitasoa verraten muihin samankokoisiin ja ikäisiin kiinteistöihin. Kaukolämmön kulutus on ollut kuitenkin nousujohteista vuosien 2013–2017 aikana, sen sijaan sähköenergian kulutus on pysynyt lähes samalla tasolla. Kiinteistöllä on etäluettavat, huoneistokohtaiset sähkömittarit. Kiinteistösähkön menekki on omalla mittarilla. Taloyhtiön autokatoksiin on asennettu hämärävalokytkimellä toimivat valot pihalle ja varastoon. Varaston valo syttyy myös

liikkeestä. Autokatoksien auton lämmitystolppajärjestelmä on alkuperäinen, ja se voidaan sulkea kesäkausiksi pääkatkasijastaan. Taloyhtiö ei ole toistaiseksi valinnut ns. vihreää virtaa sähköenergiakseen.

Osallistuminen taloyhtiössä vuonna 2017

Taloyhtiön uusi toimintavuosi käynnistyi yhtiökokouksessa 29.3.2017. Kokouksessa päätettiin saattaa päätökseen edellisvuoden syksyllä alulle laitettu sadevesijärjestelmien tarkistaminen ja uusiminen. Päätettiin myös yhteiskäytössä olevalla pihalla sekä asukkaiden pihoilla olevien huovointisien, osittain kuolleiden orapihlajapensaiden alasajosta kevättalkoiden yhteydessä.

Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana asioiden tiimoilta useasti, jotta työnjako ja ennakkovalmistelut sujuivat. Pensasaitojen alasajoon liittyi asukkaiden pihoille meno sekä toimenpiteet ja aikataulu. Näistä ilmoitettiin asukkaille taloyhtiön infotaululla. Lisäksi talkookutsut päätettiin työstää itse sen sijaan, että ne tulisivat isännöitsijän kautta, kuten aiempina vuosina.

Kevättalkoot, niiden aikataulu ja toimenpiteet toteutettiin suunnitellusti toukokuussa (kuvio 7). Asukkaat saivat asiasta ennakko- ja talkootiedotteen.

KUVIO 7. Kevättalkoot 2017 (kuvaaja Virpi Kivari).

Taloyhtiölle tarpeettomiksi käyneet väliaidat, vanha ruohonleikkuri, terassien styroksit ja vanha katos jaettiin uusiokäyttöön Tori.fi kautta sekä Facebookin roskalavalla suunnitelman mukaisesti alkusyksyn aikana.

Kasvuun lähtöä seurattiin (kuvio 8) ja sen perusteella arvioitiin, että orapihlaja-aidat tulee uusia, kun salaojajärjestelmät ovat valmiit takapihoilla. Suunnitelma alasajosta toteutettiin, seuranta tehtiin, arvioitiin sekä jatkotoimintona suunniteltiin seuraavalle kesälle uusien taimien istutus. Päätettiin myös, että samalla uusitaan A-talon pihojen väliset väliaidat ja ne toteutettiin talkoovoimin. B-taloon nämä oli ostopalveluna uusittu vuonna 2013.

KUVIO 8. Kasvuun lähdön seuranta (kuvaaja Virpi Kivari).

Syksyn talkoot, aikataulu ja toimenpiteet suunniteltiin kesän lopulla. Syksyn talkoissa tehtiin myös hoitoleikkaus epätasaisen kookkaille Terijoen salaville ja virheasentoiset pihan pihlajat poistettiin piharemontin alta. Syksyn talkoihin liitettiin myös asukkaan takapihan terassin siirto pois tulevan remontin tieltä ja myöhemmin takapiharemontin valmistuttua terassi siirrettiin talkoovoimin takaisin paikoilleen. Kevät- ja syystalkoisiin 2017 väkeä osallistui yli kymmenen henkilöä. Taloyhtiössä asui vuoden 2017 toimintakertomuksen mukaan kuusitoista henkilöä. Talkoisiin osallistuvat vakituiset asukkaat on vakuutettu talkotoiminnan ajaksi tapaturmien varalta.

Aktiivinen osallistuminen ja osallistaminen edellyttävät aitoa kiinnostusta omaa lähiympäristöään kohtaan. Arvioitavassa rivitalokiinteistössä sitä on haluttu ylläpitää toteuttamalla kiinteistönhoidollisia perustoimenpiteitä huoneistokohtaisten talonmiesvuorojen avulla sekä järjestämällä talkoita. Yhteisöllisyys syntyy yksilön kokemasta yhteydestä toisiin ihmisiin ja hänen kokemuksestaan sekä siitä, että hän kykenee tekemisien kautta saamaan aikaan hyviä asioita muille ihmisille (Martela & Jarenko 2014, viitattu 18.5.2018). Talkoileminen on aina vapaaehtoista, ja osalle talkooväestä ei aina sovi se päivä tai viikonvaihte, jolloin talkoot on suunniteltu pitää. ”Aidon osallistumi-

sen kehittäminen sekä toimivien ja kansalaisia kiinnostavien menetelmien löytäminen onkin haasteellista” (Liski 2011, viitattu 18.5.2018).

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

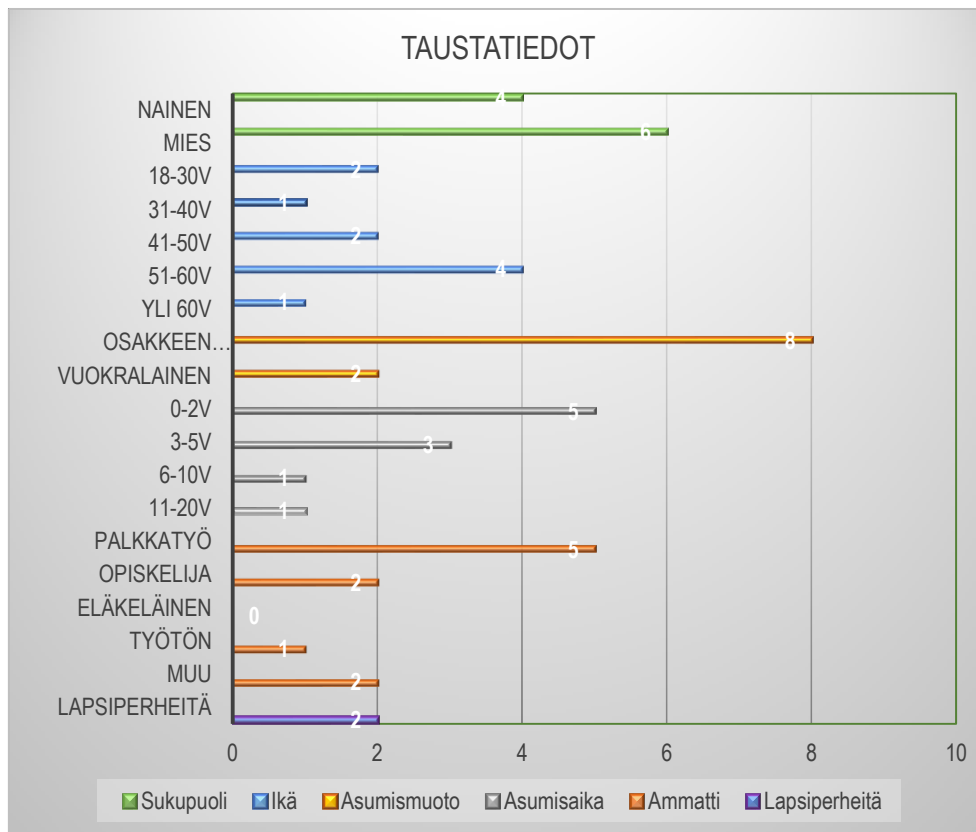
Tähän opinnäytetyöhön on kerätty aineistoa eri tietolähteistä, kuten kirjallisuudesta ja internet -lähteistä. Lisäksi on osallistuttu taloyhtiön toimintaan ja havainnoitu sitä vuoden ajan, maaliskuun lopusta 2017 aina maaliskuun 2018 loppuun. Havainnoinnin avulla saadaan kerätyksi mielenkiintoista ja monipuolista aineistoa (Hirsjärvi, Remes & Saajavaara 2013, 214). Asukaskysely toteutettiin paperisena ja sähköisenä Google Formia apuna käyttäen (liite 3). Kysely pyydettiin palautamaan nimettömänä. Vastaukset on analysoitu MS Officen Excel -laskentataulukkomalleja apuna käyttäen.

Asukkaita ja isännöitsijää jututtamalla saatiin arvokasta tietoa taloyhtiön asioista tätä opinnäytetyötä varten. Tässä työssä käsiteltävät aiheet on rajattu koskemaan pääsääntöisesti havainnoinnin ja kyselyvastausten pohjalta esille tulleita asioita. Kyselylomakkeita jaettiin taloyhtiön asukkaille, osakkaille sekä isännöintiin yhteensä 13 kappaletta. Paperinen kyselylomake jaettiin henkilökohtaisesti joka huoneistoon. Kaksi asukasta sai kirjeen postilaatikkoonsa. Saatekirjeessä kerrottiin, kuinka kyselyyn voi vastata halutessaan myös sähköisesti. Aikaa kyselyyn vastaamiseen annettiin kaksi viikkoa. Muistutuskirje laitettiin taloyhtiön infotaululle. Sähköisesti saatiin neljä vastausta, paperisena kuusi eli yhteensä vastauksia palautui kymmenen. Kyselyn vastausprosentti oli näin ollen 77 %.

5 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1. Vastaajien taustat

Kyselyyn vastaajista yli puolet oli miehiä. Enemmistö vastaajista oli osakkeenomistajia. Vastaajista puolet oli työssäkäyviä ja puolet vastaajista oli asunut kiinteistössä alle kaksi vuotta. Lapsiperheitä oli kaksi (kuvio 9). Kysely oli nimetön ja vaikka otos oli pieni, kyselyn laatija ei voinut päätellä, kenen vastaukset ne ovat.

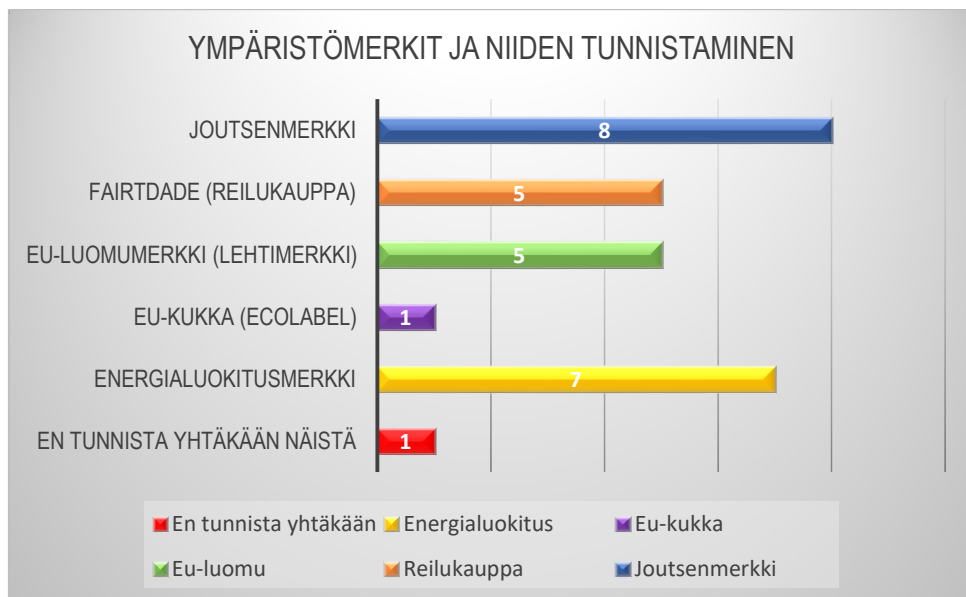

KUVIO 9. Kyselyyn vastanneiden taustamuuttujat.

Kyselylomakkeen jakopäivä osui hiihtolomaviikolle, ja kaikkia asukkaita ei tavoitettu. Vastausmäärää olisi saattanut lisätä se, että linkkitiedon sähköiseen kyselyyn olisi jakanut jo saatekirjeessä. Nyt asukkaan tuli ilmoittaa sähköpostiosoitteensa erikseen sähköistä kyselyä varten. Rinnakkain paperisena ja sähköisesti toteutettu kysely toimi tässä opinnäytetyössä. Tässä otettiin huomioon se, ettei kaikilla vastaajilla ole välttämättä mahdollisuutta vastata sähköisesti. On kuitenkin hyvä muistuttaa molempia vastaajaryhmiä palautuspäivästä.

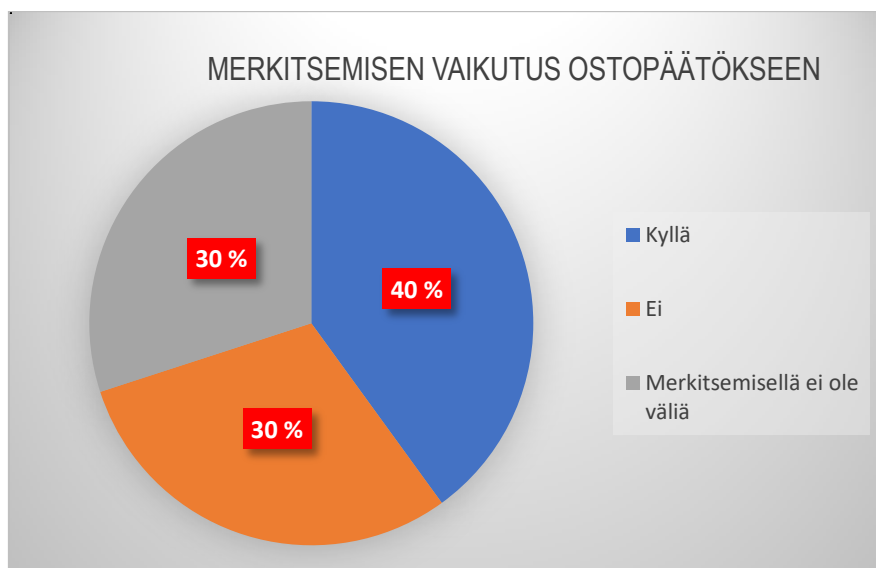
5.2. Ympäristömerkit ja niiden tunnistaminen

Ympäristömerkeistä (liite 1) Joutsenmerkin tunnisti 80 % vastaajista, myös energialuokitusmerkit tunnisti suurin osa vastaajista (70 %) (kuvio 10). Puolet vastaajista tunnisti Reilun kaupan ja Eu-luomumerkin. Eu-kukan tunnisti vain yksi vastaajista.

KUVIO 10. Vastaajien tietämys ympäristömerkeistä.

Kysymys "Vaikuttaako ympäristömerkki ostopäätökseen" osoitti hajontaa vastaajien kesken. 40 %:lle vastaajille ympäristömerkillä on vaikutusta, 30 %:lla vastaajista se ei vaikuta ostopäätökseen ja 30 %:lla vastaajista ympäristömerkinnällä ei ole vaikutusta ostopäätökseen (kuvio 11).

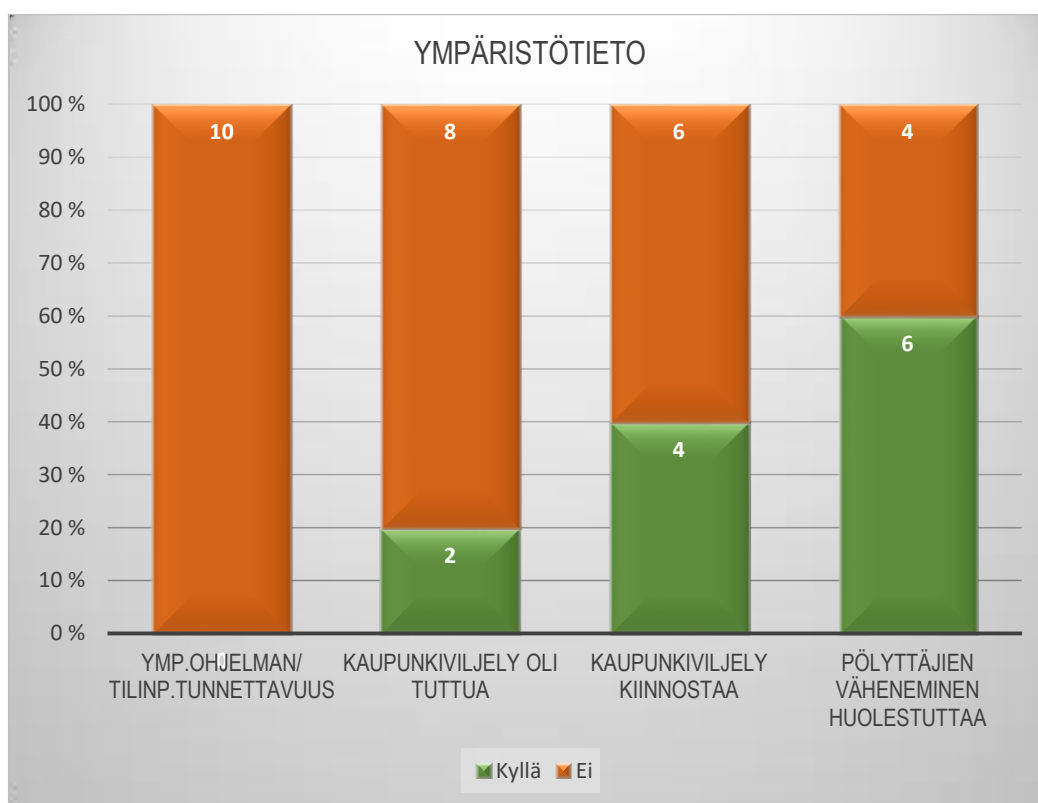

KUVIO 11. Ympäristömerkkien vaikutus vastaajien ostopäätökseen.

Tulos osoittaa, että vastaajilla on ympäristötietoisuutta ympäristömerkkien osalta. Se, että enemmistölle vastaajista ympäristömerkki ei vaikuta ostopäätökseen tai merkinnällä ei ole väliä, on huolestuttavaa. Voimme vaikuttaa ympäristömme tilaan monella eri osa-alueella, varsinkin ostotilanteissa, joita teemme useita kertoja viikossa.

5.3. Ympäristötietoisuus

Oulun kaupungin ympäristöohjelmaan tai sen ympäristötilinpäätökseen ei ollut kukaan vastaajista tutustunut (kuvio 12.) Kaupunkiviljely sen sijaan oli tuttua muutamalle vastanneelle ja kaupunkiviljelystä kiinnostuneita oli melkein puolet vastaajista. Enemmistö oli huolissaan pölyttäjien kuten mehiläisten vähenemisestä. Pölyttäjiä houkuttelevia kasveja oltiin kiinnostuneita laittamaan mieluummin kuin esimerkiksi hyönteishotelleja.

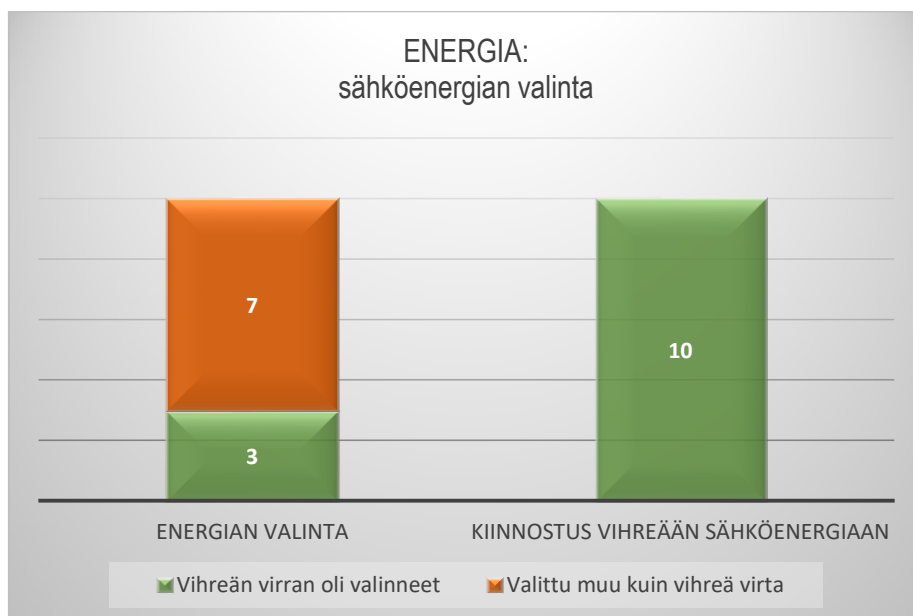
KUVIO 12. Vastaajien ympäristötietoisuutta käsittelevät vastaukset.

Tuloksen perusteella on harmillista, etteivät kyselyyn vastanneet tunne kotikaupunkinsa ympäristöohjelmaa laisinkaan. Ympäristöohjelma on hyväksytty jo vuonna 2014. Kaupungin asukkaina olemme velvoitettuja noudattamaan sen ohjeita. Ohjelman tavoitteita ja päämääriä ovat mm. energia- ja materiaalitehokkuus sekä ympäristövastuulliset toimijat. Kaupunkiviljely kuitenkin kiinnostaa asukkaita ja pölyttäjiä voidaan laittaa mieluummin kasveja kuin koteja pihaille. On kuitenkin

kin jossain määrin huolestuttavaa, että osalle vastaajista pölyttäjien väheneminen ei herätä huolta, vaikka niiden merkityksestä ihmiselle on uutisoitu usein (ks. mm. Kokkonen 2015; Ympäristöministeriö 2017).

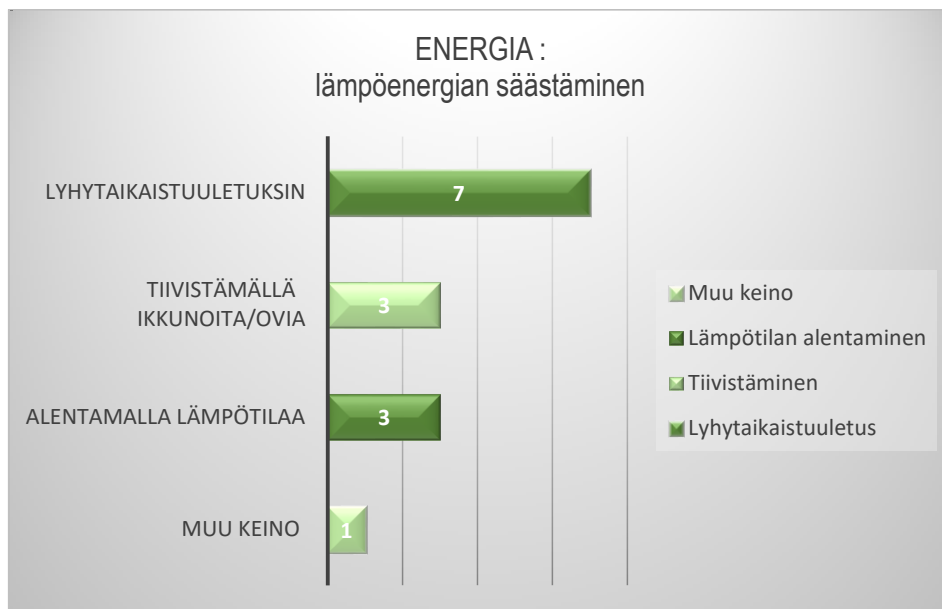
5.4 Energia-asiat

Vihreää energiaa oli valinnut huoneistoonsa 30 % vastaajista. Kyselyssä kysyttiin, ovatko vastaajat kiinnostuneita valitsemaan vihreää energiaa, mikäli taloyhtiö kilpailuttaisi alueen energiatuottajat. Kaikki vastaajat olivat kiinnostuneita (kuvio 13). Vastaajista puolet oli sitä mieltä, että turve on uusiutuvaa energiaa. Tällä kysymyksellä selvitettiin vastaajien näkemyksiä ja kiinnostusta uusiutuvan ja uusiutumattoman energian lähteiden valinnassa. Kyselyssä kartoitettiin myös, ovatko vastaajat pohtineet jotain muuta energialähdettä nykyisen sijaan, esimerkiksi aurinkopaneeleita tai maalämpöä. Suurin osa (80 %) ei ollut pohtinut asiaa tai eivät halunneet muuta kuin nykyisen lämmitysmuodon (kaukolämpö).

KUVIO 13. Vastaajien vihreän energian valinnat.

Lämpöenergian säästämiskeinoja selvitettiin vaihtoehtokysymyksellä. Kyselyyn vastanneista 70 % säästi energiaa lyhytaikaisilla, tehokkailla tuuletuksilla (kuvio 14). 30 % vastaajista tiivistä ikkunoita ja ovia sekä alensi kodin lämpötilaa matkoilla ollessaan. 10 % vastaajista oli muu keino ja näitä olivat maton kääntäminen terassin oven eteen talvikaudella sekä kylpyhuoneen ja wc:n tuloilma-aukon venttiileitä säädettiin pienemmälle talven ajaksi.

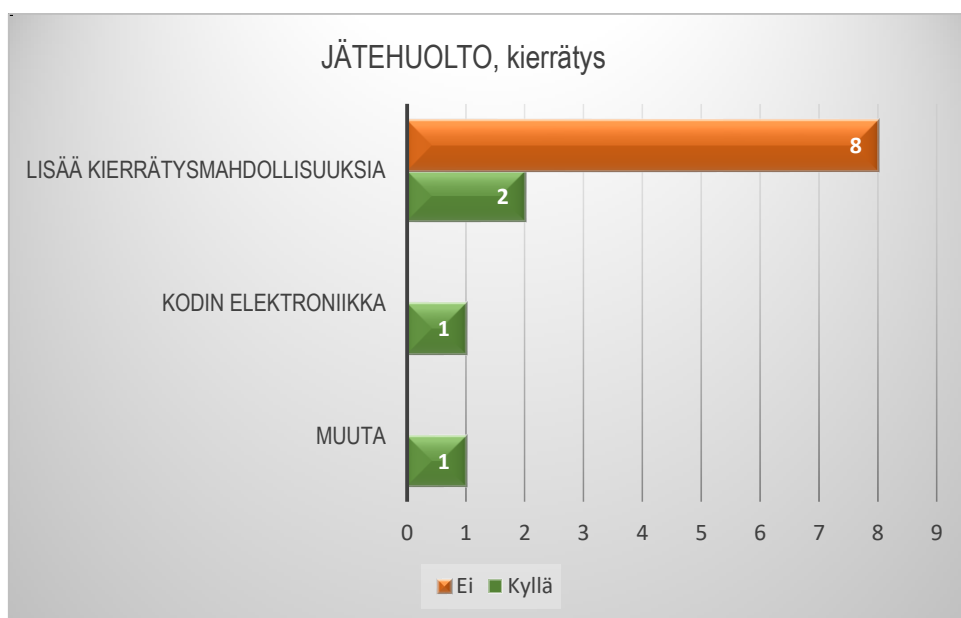
KUVIO 14. Vastaajien näkemyksiä lämpöenergian säästämiseksi.

Tuloksien perusteella voidaan todeta, että vastaajat ovat pohtineet yhteyttä luonnonvarojen ja energiankulutuksen välillä. Matala energiankulutus säästää kustannuksia ja ympäristöä. Vastaajista uusiutuvan energiamuodon eli vihreän energian oli valinnut jo 30 % huolimatta siitä, että se on hieman kalliimpaa kuin uusiutumaton sähköenergia. Vihreästä energiasta ja sen kilpailuttamisesta olivat kiinnostuneet kaikki vastaajat. Vastausten perusteella voidaan myös todeta, että kiinteistön painovoimainen ilmanvaihtokin oli otettu huomioon ja talven ajalle tiivistettiin ikkunoita tai ovia. Taloyhtiön huoneistoissa on liesituuletin ja onkin suositeltavaa tuulettaa huoneistoa silloin, kun liesituuletin on päällä. Huoneistojen ikkunoissa ei ole erikseen korvausilmaventtiileitä. Varsinkin kesäaikana, kun sisä- ja ulkolämpötilan eroja ei juurikaan ole, painovoimaisessa ilmanvaihdossa voi olla puutteita. Havainnoinnin perusteella voitiin todeta, että suurin osa asukkaista oli huomionnut seikan ja sääti ilmanvaihtuventtiileitä sääolosuhteiden mukaan.

5.5. Jätehuolto

Kaikille vastaajille jätteiden lajittelu oli tärkeää ympäristön kannalta. Samoin kaikkien vastaajien talouksissa lajiteltiin jäte niin, että sekajätteen osuus olisi suhteellisesti pienin. Myös kaikki vastaanneet taloudet toimittavat vanhat paristot lähimpään kierrätyspisteeseen eli tien toisella puolella sijaitsevaan lähikauppaan.

Vastaajista 80 % oli sitä mieltä, ettei taloyhtiöön tarvita kierrätysmahdollisuuksia enempää (kuvio 15). Lisää kierrätysmahdollisuuksia ehdotettiin lähinnä lasin, käytettyjen polttimoiden tai valaisimien keräykseen. Vapaa sana -osiossa oltiin erittäin tyytyväisiä taloyhtiön nykyisiin ”todella hyviin kierrätysmahdollisuuksiin ja että näiden käyttö tulisi saada jokaisen talouden arkeen”. Samassa kommentissa mainittiin myös, että ”jätekulut ovat iso osa taloyhtiön kuluista”.

KUVIO 15. Vastaajien mielipide kierrätysmahdollisuuksien lisäämisestä.

Vastausten perusteella voidaan todeta, että taloyhtiön kierrätyksen asiat ovat vastaajien mielestä hyvin ja sekajätteen osuus on suhteellisesti pienin. Havainnoinnin perusteella sekajätettä kuitenkin syntyy yli 600 litraa viikossa, mikä tarkoittaa yli puolentoista kauppakassin verran sekajätettä huoneistoa kohden viikossa. Kartonki- ja paperinkeräysastiat täyttyvät nopeasti polttokelpoisen jätteen lisäksi. Biojäteastia täyttyy hitaasti. Metalli- ja lasinkeräysastiat ovat tyhjennyspäivinä olleet lähes puolillaan, kun taas biojätettä on vain vajaa puoli astiaa. On hyvä, että ostovalintoja tehdään niin, ettei bio-, metalli- tai lasijätettä synny, mutta herää kuitenkin kysymys, meneekö

kierrätettäväksi luokiteltua jätettä polttokelpoisen jätteen sekaan. Esimerkiksi erillistä muovinkeräystä ei vielä taloyhtiöllä ole.

5.6. Veden käyttö ja säästäminen

Tähän osioon oli jäänyt 20 %:lla vastaamatta. On mahdollista, että tämä tapahtui epähuomiossa, koska kysymykset olivat lomakkeen neljännellä eli viimeisellä sivulla. Päädyttiin tekemään vain kirjallinen analysointi edellä mainitun vuoksi. Vastaajista suurimmalle osalle oli taloudellinen pyykinpesu tuttua ja 90 % heistä säästi juoksevaa vettä suihkussa käydessään sekä hampaiden pesun yhteydessä. Vain muutamissa vastaajien talouksissa vesiennakkomaksun mukainen arvio ylittyi satunnaisesti. Kokonaisveden kulutus on vastausten perusteella säästeliästä, keskimäärin 100 litraa henkilöä kohden vuorokaudessa ja jää alle yleisen Motivan mitoituksen, joka on rivitaloyhtiöissä 140 litraa henkilöä kohden vuorokaudessa (Motiva 2018).

Oulun veden ohjeistus siitä, mitä viemäriin saa laittaa, oli tuttua vain alle puolelle vastaajista. Rasvan paistinpannultaan puhdisti myös alle puolet vastaajista ennen pannun huuhtelemista viemäriin. Puolet vastaajista tunnisti tuotteita, joista tulee mikromuovia vesistöön.

60 % vastaajista tiedosti tarpeen asumisen ekologiselle oppaalle ja kokonaisvastauksien perusteella voidaan todeta, että ekologisen asumisen oppaasta voisi olla hyötyä tälle taloyhtiölle. Tietoisuuden odotetaan hankkivan tietoa ja toimivan ongelmien ratkaisemiseksi ja ympäristöongelmia ei nähdä vain muiden ihmisten ongelmina, toteaa myöskin Partala opinnäytetyössään (2013, 23). Intuiitiivinen toimintatapa voidaan kääntää jatkossa rationaalisempaan suunnitelmallisuuteen. Vaikka ympäristön tilasta ja saastumisesta ollaan yleisesti huolestuneita, omaa panosta ei olla valmiita antamaan ja taloudellisiin uhrauksiin on valmis vain harva. Aina on olemassa jokin ympäristöteon kanssa kilpaileva tekijä, joka on lähempänä ihmisen sen hetkistä hyvinvointia ja ympäristöteko voi jäädä tekemättä. (Partala 2013.)

5.7. Osallisuus taloyhtiössä

Kysely ajoittui piharemontin yhteyteen sekä talviaikaan. Vastaajista kaikki olivat tyytyväisiä siihen, että kustannussäästöjä tehdään talkoovoimin.

Kaikki vastaajat myös osallistuivat taloyhtiön talkoisiin. 90 % vastaajista oli tyytyväisiä asuinviihtyvyyteen (kuvio 16).

KUVIO 16. Vastaajien näkemys taloyhtiön osallisuudesta.

Yhteenvetoa aineistosta

Kohdeasuin yhteisössä oli havainnointivuoden ajan yhdessä tekemisen meininki läpi toimintakauden. Taloyhtiön hallituksen jäsenet tukivat yhteisöllisyyttä eli tunnetta siitä, että jokainen asukas on osa välittävää yhteisöä. Asukkaita tiedotettiin, vanhaa korjattiin ja kierrätettiin taloyhtiölle jätteenä muodostunutta materiaalia sekä suunniteltiin yhdessä muun muassa yhteistä pihaa. Kestävän kehityksen mukaista toimintaa oli nähtävissä ja ympäristöasioita ajateltiin.

Kevät- ja syystalkoot toimintaan osallistuttiin asukkaiden mielestä enemmän kuin viimeisten lähi vuosien aikana. Tähän on voinut vaikuttaa myöskin vaihtuvuus, niin asukkaissa kuin taloyhtiön hallituksessa. Kyse on kuitenkin pienestä, vain alle kahdenkymmenen asukkaan yhtiöstä. Yhteisöllisyys vaikutti lisääntyneen toimintaan osallistujien keskuudessa. Nämä kuluneen tarkasteluajankohdan talkoolaiset olivat asennoituneet ja valmiita antamaan oman panoksensa kokonaiskustannussäästöihin ja hyvinvointiin. Samalla he luopuivat talkoohengen nimessä helppoudesta ja omasta mukavuuden halusta yhteiseksi hyväksi. Koettiin, että tekemisen kautta saadaan aikaan hyviä asioita itselle ja muille. Viihtyvyyttä haluttiin lisää, mutta kyselyn vapaa sana -osioissa ei ilmennyt, miten asuinviihtyvyyttä lisättäisiin. Jutustelun lomassa tuotiin kuitenkin esille pihan viihtyvyyden lisäystä esimerkiksi grillikodan hankkimisella.

6 POHDINTA

Tämä työn aihe oli odottanut jonkin tovin sopivaa aikaa, paikkaa ja kohdetta. Sopiva kohdetaloyhtiö löytyikin ihan läheltä ja asumme nykyään siellä. Olen henkilökohtaisesti aina ollut viehättynyt sellaisesta elämäntavasta, jossa käyttäjälleen vanhentunut materiaali tai tavara kiertää uudelle omistajalle saaden uuden käyttötarkoituksen uusissa käsissä. Myös luonnon kanssa rinnakkaisesti eläminen, mahdollisimman luonnonmukaisella tavalla, on ollut tärkeä osa elämäntapaani.

Tämän työn lähtökohtana oli ympäristötietoisuuden ja osallisuuden arviointi rivitalokiinteistössä ja näiden lisääminen. Tällä työllä haluttiin nitoa yhteen asumisen, luonnon ja yhteisöllisyyden tuomaa hyvinvointia kustannussäästöjä silmällä pitäen. Menetelmiksi aineiston hankintaan valittiin kirjat ja internetin avoimien tietokantojen lisäksi havainnointi, asukaskeskustelut sekä kyselyn toteuttaminen. Keskustelut asukkaiden ja isännöinnin kanssa toi erittäin arvokasta tietoa tätä työtä varten. Vuorovaikutus oli mielestäni onnistunutta ja mahdollisti siten tämän työn muotoutumisen. Kyselyn vastauksista saatiin yksilöidympää tietoa.

Oman havainnoinnin ja kyselyn tulokset eivät olleet täysin yhteneväisiä, esimerkiksi jätteiden kierrätyksen kohdalla. Sekajätettä syntyy vielä suhteellisesti liikaa asukasmäärään nähden. Tuloksista voitiin kuitenkin todeta, että kestävä kehityksen määritelmän mukaista ympäristötietoisuutta oli jo olemassa. Lisäksi vastaajat halusivat enemmänkin tietoa kyselyssä mainitun ekologisen asumisen oppaan muodossa. Ajankäytön rajallisuuden ja aiheen laaja-alaisuuden vuoksi tätä opasta ei toteutettu ja se voisi olla kehittämisen näkökulmana taloyhtiölle. Ekologisessa asumisen oppaassa voisi ottaa esille tarkemmin esimerkiksi asuinyhteisön vaikutuksia hulevesien syntyyn ja ehkäisyyn, sillä hulevesijärjestelmistä vedet ohjataan tällä hetkellä vielä suodattamatta lähialueen vesistöihin aiheuttaen siellä rehevöitymistä ja roskaantumista. Sadevedet voidaan kerätä kiinteistöltä vaikkapa kasvien kasteluun. Ekologisen asumisen oppaassa voisi olla tarkemmin esimerkiksi permakulttuurin periaatteita ja yhteisöllisyyttä tukevaa materiaalia. Opas voisi antaa vinkkejä rivitalokiinteistön ja taloyhtiön kokonaisvaltaiseen johtamiseen ja lisäksi taloyhtiöt voisivat tehdä yhteistyötä keskenään.

Opinnäytetyön tekeminen oli ajoittain haastavaa. Oli toki antoisaa kokea laaja piharemontoinnin projektikokonaisuus ja nähdä piha-alueen muuttuminen keväästä seuraavaan kevääseen. Opinnäytetyön vaativuus yllätti eikä se olisi valmistunut ajoissa ilman päättäväistä ohjausta ja yhtey-

denpitoa koulun puolesta. Teoriatietoa oli hyvin saatavilla, raakaa rajausta sisältöön oli välttämätöntä tehdä. Varmistaakseni tiedon saatavuuden pidin yhtiökokouksessa 25.4.2018 puheenvuoron diaesityksen avulla. Tilaisuudesta jäi se käsitys, että paikalla olleet osakkaat olivat tyytyväisiä työhöni, sen tuloksiin ja kuvamateriaaleihin. Keskustelua syntyi ja tuolloin myös saatiin virallinen lupa opinnäytetyössä käytettyjen valokuvien käyttöön.

Työn päätavoite ympäristötietoisuuden edistäminen asunto-osakeyhtiössä mielestäni saavutettiin.

LÄHTEET

Aalto, M. 2016. Energialähteet. Opetusmoniste. Opiskelijan hallussa.

Aurea LKV. 2018. Käsitteet haltuun: Mikä on energiatodistus? Viitattu 1.5.2018, <http://www.aurealkv.fi/blogi/kasitteet-haltuun-mika-energiatodistus/>.

Edu.fi. 2016. Vesijalanjälki. Viitattu 1.5.2018, http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuuudet/kestava_kehitys/teemoja/vesi_ja_elamanlaatu/vesijalanjalki.

EU:n toimielimet ja muut elimet. 2018. Euroopan unioni. Viitattu 1.5.2018, https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_fi.

Eurooppa-neuvosto. 2018. EU:n panos kestävän kehityksen Agenda 2030 toimintaohjelmaan, Euroopan kestävä tulevaisuus. Viitattu 1.5.2018, www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2017/06/20/agenda-sustainable-development/.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Saajavaara, P. 2013. Tutkija kirjoita. 18. painos. Porvoo: Bookwell.

Jätelaki 17.6.2011/646.

Kataja, M. 2018. Kuolema Niilillä: Loppuuko Egyptistä vesi? Vakava vesipula uhkaa maailman pisimmän joen varren asukkaita. Viitattu 1.5.2018, <https://yle.fi/uutiset/3-10173973>.

Kemikaalilaki 9.8.2013/599.

Kokkonen, Y. 2015. Maatalouden yleiset torjunta-aineet tappavat myös mehiläisiä ja kimalaisia. Viitattu 3.5.2018, <https://yle.fi/uutiset/3-7948121>.

Kurenniemi, M. & Kauppinen, T. 2002. Ympäristön kehittämisen työmenetelmiä. Teoksessa Karhula, A-L, Pernaa, M. (toim.) Ympäristö ja hyvinvointi. Porvoo: Bookwell, 208-307.

Kyllönen, S. 2008. Ympäristöstä vastuullisen ihmisen jäljillä. Teoksessa Portin, A. (toim.) Kaikesta jää jälki - puheenvuoroja ympäristöä säästävistä valinnoista. 1. painos. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Avain, 19-47.

Laki kasvinsuojeluaineista 01.01.2012/1563.

Laki eräistä naapuruussuhteista 13.2.1920/26.

Liski, T. 2011. Kirjaesittely. Viitattu 18.5.2018,
https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/osallistuminen_ja_vaikuttaminen/osallistumisen_iluusiosta_aitoon_vaikuttamiseen.

Luoma, K. 2014. Ketään ei voi pakottaa taloyhtiön talkoisiin. Yle Uutiset. Viitattu 1.5.2018,
<https://yle.fi/uutiset/3-7655067>.

Luonnonvarakeskus. 2018. Ota iisisti. Kampanja ympäristöystävällisemmän ruokavalion puolesta. Viitattu 28.4.2018, https://www.luke.fi/otaisisti/wp-content/uploads/sites/10/2016/10/Otalisisti2016_25102016.pdf.

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132.

Mannermaa, J. 2018. Lautaselle perunaa vai riisiä? Kauppakassisi sisältö voi joko helpottaa tai pahentaa maailmanlaajuista vesipulaa. Viitattu 1.5.2018, <https://yle.fi/uutiset/3-10035531>
<https://areena.yle.fi/1-4382025>.

Martela, F. & Jarenko, K. 2014. Tulevaisuuden työssä tuottavuus ja innostus kohtaavat. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta. Viitattu 18.5.2018,
https://www.eduskunta.fi/fi/tietoaeduskunnasta/julkaisut/documents/tuvj_3+2014.pdf.

Merikallio, K. 2008. Kupillinen kahvia kuluttaa 140 litraa vettä, millainen vesijalanjälki syntyy sinun aamiaisestasi. Viitattu 1.5.2018, <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/tiede/kupillinen-kahvia-kuluttaa-140-litraa-vetta-millainen-vesijalanjalki-syntyy-sinun-aamiaisestasi/>.

Motiva. 2018. Vedenkulutus taloyhtiöissä. Viitattu 20.5.2018, https://www.motiva.fi/koti_ja_asuminen/taloyhtiot/energiaeksperttitoiminta/tietoa_energian_ja_vedenkulutuksesta/vedenkulutus_taloyhtiössä.

Ojanen, T., Pinto Seppä, I., Koukkari, H. & Nykänen, E. 2014. Kehityspolut tulevaisuuden rakennusvaihtojen lämmöneristysratkaisuille. VTT Technology 169. Viitattu 1.5.2018, <http://www.vtt.fi/inf/pdf/technology/2014/T169.pdf>.

Oulun kaupunki. 2018a. Kaupunkistrategia Oulu 2020. Viitattu 2.5.2018, https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=3cd43780-be77-4bd9-9f09-96d93811cd9a&groupId=52058.

Oulun kaupunki. 2018b. Oulun kaupungin ympäristöohjelma. Viitattu 2.5.2018, https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=9e79f42d-ab1e-497c-b647-ab0bebccdbd5&groupId=52058.

Oulun kaupunki. 2018c. Hulevesi. Viitattu 2.5.2018, <https://www.ouka.fi/oulu/asuminen-ja-rakentaminen/hulevesi>.

Oulun kaupunki. 2018d. Vesistöt ja vesiensuojelu. Viitattu 2.5.2018, <https://www.ouka.fi/oulu/ymparisto-ja-luonto/vesistot-ja-vesiensuojelu>.

Oulun kaupunki. 2018e. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 2.5.2018, https://www.ouka.fi/documents/64417/3974249/J%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset_2014.pdf/4e12c11b-ecb4-4f72-b1f4-c1509f85cebe.

Partala, R. 2013. Ekologisen asumisen opas. Opinnäytetyö. Viitattu 17.5.2018, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/65159/Partala_Reetta.pdf?sequence=1.

Pelastuslaki 29.4.2011/379.

Sisula, H. 1977. Ekologia. 1.painos. Porvoo: WSOY.

Sitra. 2018a, b. Kierrolla kärkeen. Suomen tiekartta kiertotalouteen 2016-2025. Viitattu 1.5.2018, https://media.sitra.fi/2017/02/27052122/sitra_kiertotalous_handout_a5_v07-1.pdf.

Suomen luonnonsuojeluliitto. 2018. Energia ja ilmastonmuutos – Keski-Suomi on soiden ja niiden luonnonhiilivarastojen tuhoamisen keskus maailmassa. Viitattu 3.5.2018, <https://www.sll.fi/keski-suomi/luonto/energia>.

Siisiäinen, M. 2015. Osallistuminen ja osallistaminen. Suuntaaja 3/15. Viitattu 27.4.2018, <https://www.aspa.fi/fi/suuntaaja/suuntaaja-32015/osallisuus-ja-osallistuminen>.

Suomen YK-liitto. 2014. Mikroroska-tuntematon, mutta kaikkialle levinnyt uhka. Viitattu 29.4.2018, <http://www.ykliitto.fi/uutiset-ja-tiedotus/uutisarkisto/mikroroskat-tuntematon-mutta-kaikkialle-levinnyt-uhka>.

Taipale, T. & Sirola-Korhonen, K. 2017. Osallistavat menetelmät. Kansansivistyslaitos. Viitattu 1.5.2018, <http://www.ksl.fi/materiaaleja/julkaisut/osallistavat-menetelmat/>.

Tapio, E. & Tuulinen, T. 2016. Vuorovaikutusta ja valtavirtaistamista. Ympäristöhallinto ja Museo-
virasto ympäristötietoisuuden edistäjinä -selvityshankkeen loppuraportti. Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus. Raportteja 85/2016. Viitattu 17.4.2018,
[http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/125603/Raportteja%2085%202016_.pdf?sequence=2
&isAllowed=y](http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/125603/Raportteja%2085%202016_.pdf?sequence=2&isAllowed=y).

Teknologian tutkimuskeskus ja Ympäristöministeriö. 2014. IPCC 5. arviointiraportti. Osaraportti 3,
ilmastonmuutoksen hillintä. Viitattu 1.5.2018,
www.vtt.fi/files/news/2014/IPCC/Ilmastonmuutoksen_hillinta_infograafeina_UUSI.pdf.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.

Valtioneuvoston kanslia. 2018. Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030. Viitattu 1.5.2018, <http://kestavakehitys.fi/agenda-2030>.

Vesilaki 27.5.2011/587.

Virtanen, A. 2009. Kestävän kehityksen ulottuvuudet. Viitattu 24.4.2018, <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/030907/1144400396537/1144401190343/1144404388351/1144404560508.html>.

WWF. 2018. Ilmastonmuutos ja arjen ratkaisut. Viitattu 1.5.2018, <https://wwf.fi/uhat/ilmastonmuutos/>.

Ympäristöministeriö. 2017. Pölyttäjien väheneminen näkyy ruuantuotannossa. Viitattu 1.5.2018, http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Polyttajien_vaheneminen_nakyy_ruoantuota%2838581%29.

Ympäristöministeriö 2018a. Mitä on kestävä kehitys. Viitattu 1.5.2018, http://www.ym.fi/fi-fi/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys.

Ympäristöministeriö. 2018b. Rakennusten energiatehokkuutta koskeva lainsäädäntö. Viitattu 2.5.2018, http://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Rakennuksen_energiatehokkuutta_koskeva_lainsaadanto.

Ympäristöministeriö. 2018c. Eu:n komissio tarttui muoviongelmaan. Viitattu 30.4.2018, [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/EUn_komissio_tarttui_muoviongelmaan\(45742\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/EUn_komissio_tarttui_muoviongelmaan(45742)).

Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527.

Ympäristömerkkien selitykset

Joutsenmerkki on Pohjoismaiden yhteinen ympäristömerkki. Sen tuotteet ja palvelut täyttävät tiukat ympäristövaatimukset, jotka perustuvat elinkaariarjatteluun. Tuotteiden alkuperä, tuotanto ja käytön energiankulutus sekä kemikaalien käyttö ja jätteiden synty arvioidaan koko tuotanto- ja kulutusketjun aikana. Merkin voi löytää esimerkiksi wc- ja talouspapereista, puhdistusaineista, ajoneuvon polttoaineista, siivousvälineistä, huonekaluista jne. Joutsenmerkki on kieltänyt mikromuovin käytön omista tuotteistaan.

Fairtrade on Reilun kaupan sertifioitua järjestelmää kuvaava merkki. Sertifiointijärjestelmän avulla pyritään parantamaan kehitysmaiden pienviljelijöiden ja suurtilojen työntekijöiden asemaa kansainvälisessä kaupankäynnissä. Reilun kaupan merkkejä löytyy muun muassa hedelmissä, kahvipaketeissa, kaakaossa ja suklaassa, hunajassa, kukissa, kosmetiikassa, riisissä, puuvillassa, teessä, viinissä ja oluissa jne.

Eu:n luomutunnus, lehtimerkki, on Eviran myöntämä pakollinen luomutunnus kaikissa pakatuissa luomuelintarvikkeissa, jotka on valmistettu Eu:n alueella ja sen käyttö edellyttää viranomaisvalvontaa.

Aurinkomerkki on Suomen oma kansallinen Eviran myöntämä luomumerkki ja tuotteen on täytettävä Eu:n luomusäätöehdot ja tuotteen on oltava luomuviran-

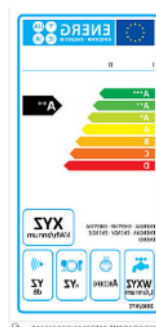

omaisen valvonnassa.

Leppäkerttumerkki on Luomuliiton myöntämä ja valvoma merkki ja se myönnetään vain suomalaiselle luomutuotteelle, jonka tulee myöskin täyttää Eu:n luomusäätöehdot.

EcoLabel-ympäristömerkki, Eu-kukka, kertoo puolueettomasti tuotteen ja palvelun ympäristöystävällisyydestä, se kuvastaa myös tuotteen turvallisuutta ja laatua. Eu-ympäristömerkkijärjestelmän avulla pyritään vähentämään kulutuksen ja tuotannon kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, terveyteen, ilmastoon ja luonnonvaroihin. EcoLabel-merkittyä tuotetta tai palvelua on muun muassa tarjolla majoituspalveluissa, yleis- ja saniteettitilojen puhdistusaineissa sekä maaleissa ja lakoissa.

Kodinkoneissa olevat **energialuokitusmerkinnät** kertovat, kuinka vähällä sähköllä kodinkone toimii. Vihreä A on paras ja punainen G huonoin. Kylmälaitteissa on saatavilla myös A+ ja A++ laitteita, jotka kuluttavat 25-40% vähemmän sähköä.

Hyvää Suomesta -elintarvikemerkki kertoo, että se on valmistettu Suomessa ja suomalaisista raaka-aineista.

Muovien laatu selviää merkistä

Muovin nimi ja lyhenne	Merkki	Esimerkkejä käyttökohteista
Polyetylenitereftalaatti (PET)		Isot virvoitusjuomapullot, tekstiilit. Pullot voi palauttaa kauppojen automaatteihin.
Polyeteeni high-density (PE-HD)		Mehupullot, muoviämpärit, virvoitusjuomakorit. Soveltuvat energijätteen keräykseen. Korit voi palauttaa kauppaan. Eräillä paikkakunnilla on PE-HD-muovipakkausten kierrätyspisteitä, ks. Suomen Uusiomuovin verkkosivuilta.
Polyvinyylikloridi (PVC)		Putket, letkut, rakennusmateriaalit. PVC-muovia ei saa polttaa eikä laittaa energijätteen keräykseen. Eräillä paikkakunnilla on rakennusmuoviputkien keräyspisteitä, ks. Suomen Uusiomuovin verkkosivuilta.
Polyeteeni low-density (PE-LD)		Muovikassit, -pussit ja -kalvot. Soveltuvat energijätteen keräykseen. Pieniä määriä voi polttaa puun seassa. Pussit voi palauttaa kauppojen palautusautomaattien yhteydessä oleviin muovijätteen keräysastioihin.
Polypropeeni (PP)		Narut, rasiat, laitteiden osat. Soveltuvat energijätteen keräykseen.
Polystyreeni (PS)		Rasiat, purkit, mukit, styrox. Soveltuvat energijätteen keräykseen.
Muut muovit ja sekoitemateriaalit		Soveltuvat vain laitosmaiseen polttoon, joten tämän merkin sisältävien tuotteiden soveltuminen muualle kuin sekajätteeseen pitää tarkistaa paikalliselta jätehuolloilta.

Kyselyn saate ja lomake

Hei!

Oulun ammattikorkeakoulun luonnonvara-alan opiskelijana työstät opinnäytetyötä, joka kulkee vielä työnimellä ”Luonto osaksi rivitaloasumista/yhteisöä” eli kestävä kehitys, osallisuus ja ympäristötietoisuuden edistäminen ovat sen lähtökohtana.

Olen laatinut teille asukkaille/osakkaille kyselyn, myös isännöitsijälle, ja pyydän teitä vastaamaan sekä palauttamaan lomakkeen mahdollisimman pian, viimeistään **25.3.2018**. Aikaa teiltä lomakkeen täyttöön kuluu noin 5-15 minuuttia. Vaihtoehtoisesti voitte vastata kyselyyn myös sähköisesti eli ilmoitatte minulle sähköpostiosoitteenne, johon linkin haluatte. Lähetän sähköpostiinne linkin, jolla pääsette vastaamaan tähän samaan kyselyyn.

Paperilomakkeen palautuslaatikko sijaitsee jätekatoksen vieressä olevassa lukitussa varastossa. Lomake täytetään nimettömänä, ympyröimällä vastaukset. Kysely on osa opinnäytetyötä, joka valmistuu kevään 2018 aikana ja tulen ilmoittamaan asukkaille/osakkaille/isännöitsijälle linkin (<http://www.theseus.fi/>), missä valmiin työn voi käydä lukemassa. Tarkistuksiin ja tallennuksiin kuluu aina tovi aikaa, joten opinnäytetyö on aikaisintaan syksyllä luettavissa, mutta halutessanne kuulla siitä aiemmin, voin järjestää tilaisuuden kesä-heinäkuussa, jossa esittelen valmiin työn ja sen tulokset.

Kiitos!

Yhteistyöterveisin

Virpi Kivari, amk-agrologiopiskelija
 sposti: xx
 P. xx

KESTÄVÄ KEHITYS, OSALLISUUS JA YMPÄRISTÖTIETO

Taustatiedot (ympyröi vastaukset)

- Sukupuoli**
- 1 mies
 - 2 nainen
- Ikä**
- 1 18 – 30 v
 - 2 31 – 40 v
 - 3 41 – 50 v
 - 4 51 – 60 v
 - 5 yli 61-vuotias
- Asumismuoto**
- 1 osakkeen omistaja
 - 2 vuokralainen
 - 3 työsuhdeasunto
- Asumisaika**
- 1 0 – 2 vuotta
 - 2 3 – 5 vuotta
 - 3 6 – 10 vuotta
 - 4 11 – 20 vuotta
 - 5 yli 21 vuotta
- Oletteko**
- 1 työssäkäyvä/ammattinharjoittaja
 - 2 opiskelija
 - 3 työtön
 - 4 eläkeläinen
 - 5 joku muu, mikä?
- Onko taloudessa lapsia?**
- 1 kyllä
 - 2 ei
- Kuinka usein käytätte yhteisiä piha-alueita oleskeluun tai ulkoiluun**
- 1 päivittäin
 - 2 muutaman kerran viikossa
 - 3 2 tai 3 kertaa kuukaudessa
 - 4 harvemmin kuin kerran kuukaudessa

*Taloyhtiöllänne ei ole ulkopuolista kiinteistönhoitajaa vaan esimerkiksi kalenterin mukaiset lipun-
nostot ja nurmenleikkuu kesäisin on jaettu ns. talonmiesvuoroihin huoneistoittain, kahden viikon
jaksoissa, lisäksi kevään ja syksyn muut pihatyöt tehdään talkoovoimin.*

Oletteko tyytyväinen siihen, että talkoovoimin tehdään yhteisesti kustannussäästöjä?

- 1 kyllä
- 2 en

Oletteko tyytyväinen asuinyhteisöön asumisviihtyvyyden näkökulmasta?

- 1 kyllä
- 2 en

Jos valitsitte kohdan 2, voisitteko tarkentaa vastaustanne, esimerkiksi mihin ette ole tyytyväinen
ja kuinka haluaisitte asumishyvinvointianne kehittää.

Osallistutko taloyhtiönne kiinteistönhoitoon/talkoisiin

1 kyllä

2 en

Jos valitsitte kohdan 2, voisitteko tarkentaa vastaustanne, esimerkiksi miksi ette pääse osallistumaan kiinteistönne hoitoon sekä miten asioita voisi kehittää, jotta kustannussäästöihin päästäisiin

Ympäristötieto

Mitä ympäristömerkkejä tunnistatte?

1 Pohjoismaiden yhteisen ympäristömerkin (joutsenmerkki)

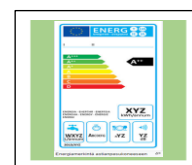
2 Fairtrade (reilu kauppa)

3 EU- luomumerkin (koivunlehti)

4 EU- kukan

5 laitteiden energialuokitusmerkkejä (A-G)

6 en mitään edellisistä

Vaikuttaako ympäristömerkki ostopäätökseenne niin, että valitsette ympäristömerkityn tuotteen mieluummin kuin merkitsemättömän?

1 kyllä

2 ei

3 merkitsemisellä ei ole väliä

Oulun kaupungin ympäristöohjelma hyväksyttiin 12.5.2014. "Ympäristön kestävyydelle ja yhdyskuntarakenteen eheydelle" on lueteltu kolme päämäärää, joille on asetettu tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Päämäärät ovat: Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikkumisen kestävyys

Energia- ja materiaalihokkuus sekä

Ympäristövastuulliset toimijat

Oulun kaupungin asukkaina ympäristöohjelma velvoittaa myös meitä.
(<https://www.ouka.fi/oulu/ymparisto-ja-luonto/ymparistopolitiikka>).

Oletteko tutustunut Oulun kaupungin ympäristöohjelmaan tai sen ympäristötilinpäätökseen 2016?

1 kyllä

2 en

Oulun kaupunki vuokrasi Suomi 100 vuotta kunniaksi kesällä 2017 sadalle viljelyporukalle viljely-laatikot multineen, tontille toimitettuna sekä haki laatikot multineen pois kauden päätyttyä.

Onko kaupunkiviljely teille tuttua?
1 kyllä
2 ei

Kiinnostaako teitä kaupunkiviljely, hyötykasvit tai puutarhan hoito?
1 kyllä
2 ei

Oletteko huolissanne pölyttäjien, kuten mehiläisten vähenemisestä?
1 kyllä
2 en

Jos valitsitte kohdan 1, olisitteko valmiita laittamaan pihallenne pölyttäjiä houkuttelevia
1 monipuolisia kasveja
2 suojapaikaksi ns. hyönteishotelleja
3 muuta, mitä? _____

Energia

Oletteko valinnut huoneistoonne ns. vihreää virtaa eli uusiutuvan energiamuodon?
(esim. vesi/tuulivoima, aurinkopaneeli, puu)

1 kyllä
2 en

Oletteko kiinnostunut valitsemaan ns. vihreää virtaa huoneistoonne, mikäli esimerkiksi taloyhtiönne tarjouskilpailuttaa alueen vihreän virran sähköntuottajat?

1 kyllä
2 en

Lämpöenergia

Taloyhtiönne on kaukolämpöverkossa. Lämpö tulee Oulun Toppilan voimalasta, jonka pääasialliset polttoaineet ovat turve ja energiapuu.

Onko turve mielestänne uusiutuvaa energiaa?

1 kyllä
2 ei

Säästättekö kustannuksia, sekä luontoa, esimerkiksi minimoimalla huoneistonne lämpöhukkaa? (voitte ympyröitä yhden tai useampia vaihtoehtoja)

1 lyhytaikaisilla, tehokkailla tuuletuksilla
2 tiivistämällä ikkunoita tai ovia
3 alentamalla matkoilla ollessanne huoneiden sisälämpötilaa
4 muulla keinoin, miten? _____

Toppilan voimala saavuttaa käyttöikänsä pään vuonna 2020 ja Oulun energian suunnitelmien mukaan korvaava voimala tulee Laanilaan. Kaukolämmönsiirtimien ja -putkiston käyttöikä on materiaalien mukaan 20 – 50 vuotta. Kiinteistöönne on valmistunut vuonna 1983. Järjestelmän uusimisen suunnittelu ja päätökset ovat lähivuosina ajankohtaisia.

Oletteko pohtinut mielessänne jotain muuta energiaratkaisua, esimerkiksi uusiutuvan energian lähteitä kuten aurinkopaneelit tai maalämpö?

1 kyllä, mitä _____
2 en

Jätehuolto

"Paras jäte, syntymätön jäte"

Onko jätteiden lajittelu mielestänne ympäristön kannalta tärkeää?

- 1 kyllä
- 2 ei
- 3 en osaa sanoa

Kierrätättekö te kaiken kotitaloudessanne syntyvän jätteen niin että sekajätteen suhteellinen osuus on pienin? *"Sekajäte on jäte, joka ei sovellu kierrätettäväksi kuten lasten vaipat"*

- 1 kyllä
- 2 en

Jos valitsitte kohdan 2, niin millaista sekajätettä ette ole pystynyt kierrättämään tai toimittamaan lähimpään kierrätyspisteeseen?

- 1 kotitaloustavaroita
- 2 kodin elektroniikkaa
- 3 huonekaluja
- 4 muuta, mitä? _____

Toimitatteko esimerkiksi vanhat alkaliparistot lähimpään kierrätyspisteeseen?

- 1 kyllä
- 2 en

Tarvitaanko taloyhtiöönne mielestänne lisää kierrätyksen mahdollisuuksia?

- 1 kyllä, mitä _____
- 2 ei

Vesitalous

Tutkimuksien mukaan noin 30% rakennuksen vuotuisesta lämmitysenergiasta kuluu käyttöveden lämmitykseen (Lähde: Motiva).

Onko taloudellinen pyykin- tai astianpesu teille tuttua?

- 1 kyllä
- 2 ei

Säästättkö juoksevaa vettä, esimerkiksi suihkussa käydessänne tai hampaiden pesussa?

- 1 kyllä
- 2 en

On arviolaskettu, että yhden asukkaan keskimääräinen veden kulutus on taloyhtiöissä 140 l/hlö/vrk, noin 4,25 m³/kk, noin 51 kuutioita vuodessa. (Suositus olisi max 100-120 l/hlö/vrk).Lähde: Motiva.

Ylittyykö teidän taloudessanne alin suositusraja eli 36,5 m³/hlö vuodessa?

- 1 kyllä
- 2 ei
- 3 joskus

Jätevedet viemäreissä

Taloyhtiössänne on syksyn 2017 aikana tarvittu ulkopuolista viemäritarkastusta tai -huuhtelua. Vikailmoituksen syy on ollut wc-pöntön tukkeutuminen tai suihkutilojen lattiakaivo on tulvinut. Tähän on olemassa useita syitä, kuten viemäriverkoston kuluminen, ikääntyminen tai väärä tuote viemäristössä.

Onko Oulun Veden ohjeistus ”Mitä viemäriin saa laittaa” tuttu Teille? Tai Pytty.fi?

(<http://www.oulunvesi.fi/mita-viemariin-saa-laittaa>)

1 kyllä

2 ei

Puhdistatteko esimerkiksi paistinpannunne rasvan pois ennen pannun huuhtelemista viemäriin?

1 kyllä

2 en

Tunnistatteko tuotteita, joissa on mikromuovia?

1 kyllä

2 en

Onko teidän mielestänne taloyhtiöllä tarvetta sellaiseen oppaaseen tai käyttö-/toimintaohjeisiin, joilla tuetaan kestävästä kehitystä, ekologista ajattelua eli luonnon huomioonottamista?

1 kyllä

2 ei

Kehittämisisideoita? Vapaa sana

Kuinka kehittäisitte taloyhtiön toimintaa ja osallisuutta yhteiseksi hyväksi kustannuksia säästäen?
Mitä tarvitaan lisää jne
